

БЛЯСК В.

аспірант першого року навчання
кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнського національного університету,
Тернопіль, Україна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Внутрішній аудит як функція управління дає змогу вчасно виявити й усунути ті умови та чинники, які не сприяють ефективному веденню виробництва і досягненню поставленої мети. Внутрішній аудит у сучасних умовах відіграє важливу роль у досягненні як стратегічних, так і оперативних цілей, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності та ефективне управління підприємством.

Проблемні питання сутності, організації внутрішнього аудиту та його значення в діяльності суб'єктів господарювання знайшли своє відображення у наукових працях багатьох вчених-економістів, серед яких: В.Д. Андреев, М.Т. Білуха, В.С. Бобошко, В.В. Бурцев, Ф.Ф. Бутинець, О.І. Волошина, Н.І. Дорош, Н.М. Малюга, Д. Світенко, О. Сметанко та інших.

Необхідною умовою безперервного та ефективного функціонування підприємства є створення сучасної системи внутрішнього аудиту, яка допоможе не лише здійснювати планомірний контроль за діяльністю суб'єкта господарювання з виявленням та усуненням наявних недоліків, але й забезпечить можливість покращення роботи управлінських ланок усіх рівнів та оперативного реагування на дію внутрішніх та зовнішніх чинників [5, с.85].

Організації внутрішнього аудиту на підприємстві має вирішуватися власником або керівником залежно від мети і завдань, поставлених перед цією службою, яка укомплектована кваліфікованими кадрами. Основна ознака, за якою внутрішній аудит відрізняють від зовнішнього, полягає в тому, що він залежний, тобто підпорядкований керівництву тієї фірми, де провадиться. Проте, об'єктивність внутрішнього аудиту забезпечується ступенем його незалежності в організаційній структурі управління підприємством.

Функції внутрішнього аудиту мають визначатися керівництвом або власником підприємства залежно від змісту і специфіки діяльності підприємства. Однак, можна виділити низку типових функцій, притаманних внутрішньому аудиту, незалежно від особливостей діяльності підприємства, на якому він проводиться.

Функції внутрішнього аудиту охоплюють, зокрема, перевірку, оцінювання та моніторинг адекватності й ефективності функціонування систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю. Функції внутрішнього аудиту можуть виконувати спеціальні служби або окремі аудитори, які перебувають у штаті підприємства.

Внутрішній аудит є особливою формою контролю, основою планування обсягу незалежного зовнішнього аудиту та зумовлений внутрішніми проблемами підприємства. Одним із основних принципів реалізації вимог внутрішнього контролю є запобігання недостовірній інформації, зловживанням і крадіжкам, що визначає структуру та напрями внутрішнього контролю. Для ефективного та результативного проведення внутрішнього аудиту необхідно дотримуватися низки принципів

Розглянемо і проаналізуємо більш детально принципи проведення внутрішнього аудиту. Принцип оперативності застосовується для здійснення прибуткової господарської діяльності підприємства слід проводити її аналіз для надання актуальної інформації щодо її результатів. Принцип комплектності використовується для перевірки певного підрозділу тобто необхідно проводити таким чином, щоб охопити всі об'єкти, які її стосуються. Принцип обачливості використовується при здійсненні перевірки службі внутрішнього аудиту тобто необхідно враховувати те, що певні показники діяльності підприємства можуть бути

викривлені. Принцип запобігливості – це здійснення перевірки передбачає виявлення проблемних моментів у діяльності підприємства та пошук можливих шляхів їх вирішення.

За визначенням Міжнародних стандартів аудиту, внутрішній аудит – це діяльність з оцінювання, яка організована в межах суб'єкта господарювання і яку виконує окремий відділ. Внутрішній аудит сприяє підприємству в досягненні поставлених цілей за допомогою використання послідовного та систематизованого підходу до оцінки та підвищення ефективності процесів контролю, управління ризиками, а також корпоративного управління [2, с. 30].

Відповідно до національних стандартів внутрішній аудит – діяльність внутрішньої аудиторської служби (або служби внутрішніх ревізорів) підприємства, яку, незалежно від назви, можна розглядати як окремий вид аудиторських послуг, що надаються незалежним аудитором підприємству.

Отже, внутрішній аудит – це незалежна діяльність на підприємстві, метою якої є отримання достовірної та повної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, сприяння ефективному виконанню завдань та досягнень цілей підприємства. Об'єкти внутрішнього аудиту з'ясовуються залежно від виду діяльності суб'єкта господарювання.

Внутрішній аудит є невід'ємною частиною системи внутрішнього контролю і виконує в системі управління такі завдання:

- нагляд за дотриманням законодавства, внутрішніх норм і правил;
- збереження та захист активів підприємства та власників;
- контроль за оптимальним використанням ресурсів суб'єкта господарювання;
- визначення та попередження ризиків бізнесу;
- забезпечення достовірності й повноти інформації та звітності;
- проведення стратегічного аналізу та розробка фінансових прогнозів;
- забезпечення та сприяння виконанню планів та досягненню мети діяльності підприємства.

Вибір найефективніших методів і технологій внутрішнього аудиту визначається цілями і видами діяльності підприємства, навколишнім середовищем і відповідним набором властивих ризиків (рис. 3). Внутрішній аудит повинен охоплювати всі бізнес-процеси компанії. При цьому основну відповідальність за правильне функціонування системи внутрішнього аудиту несе вище керівництво компанії, а акціонери компанії зацікавлені в її ефективності, оскільки це сприяє зниженню ризикованості їхніх вкладень.

Проведення аудиту – це певна послідовність здійснення аудиторських процедур, що реалізуються через впорядковану систему прийомів та способів дослідження факторів господарської діяльності в залежності від мети і завдань аудиту. Тому процес аудиторської перевірки здійснюють поетапно залежно від терміну, змісту, і призначення виконуваних аудитором процедур. Проведення внутрішнього аудиту здійснюється поетапно. Цей процес складається з восьми етапів, а саме:

- Вибір об'єкта для перевірки і впливу;
- Підготовка і затвердження плану проведення внутрішнього аудиту підприємства у визначений період;
- Підготовка нормативної бази, програми і документів, що підтверджують повноваження аудиторів, яка застосовується до обраного об'єкта за затвердженим планом;
- Пред'явлення повноважень і проведення обстеження об'єкта внутрішнього аудиту;
- Спостереження, збір, аналіз, обробка та документування інформації з вибором і застосуванням конкретних методів і прийомів;
- Оцінка стану об'єкта, що перевіряється, і формулювання висновків, які характеризують його стан. Консультування під час перевірки, обговорення матеріалів у керівництва об'єкта, що перевіряється;

- Доповідь особі, яка призначила перевірку. Розроблення заходів і опрацювання рішень, які сприяють усуненню виявлених порушень і недоліків із застосуванням відповідних санкцій до об'єктів, які контролюються, винних посадових і матеріально відповідальних осіб;
- Організація подальшого контролю за виконанням розроблених заходів і прийнятих рішень [2, с.33].

Зміст технологічних етапів можна деталізувати враховуючи вид діяльності підприємства. Результати перевірок оформлюються актами, довідками або звітами у довільній формі залежно від виду контрольної роботи. Перевірка вважається закінченою, коли виявлені порушення усунені, а фінансово-господарська діяльність підрозділу, що перевіряється, забезпечує повний господарський розрахунок і раціональне використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Належно організована робота внутрішнього аудиту, а особливо в умовах виходу з економічної кризи, спонукатиме працівників підприємства дотримуватися чинного законодавства та нормативних актів, а також розробленої підприємством політики, планів, внутрішніх правил та процедур, вчасно виявляти та знижувати ризик непередбачених витрат чи втрати репутації підприємством. Форми організації служби внутрішнього аудиту на окремому підприємстві повинні вирішуватися власником або керівником залежно від цілей та задач, поставлених перед цією службою.

Ефективний внутрішній аудит може зменшити витрати підприємства на зовнішній аудит, але не може скасувати його необхідність для компанії.

В сучасних умовах внутрішній аудит стає невід'ємною складовою успішного розвитку господарської діяльності в умовах швидких змін зовнішнього середовища, ускладнення процесів управління, розподілу функцій володіння та управління бізнесом. Використання знань і досвіду внутрішніх аудиторів для виявлення внутрішніх резервів підприємства, визначення пріоритетних напрямів його розвитку, оцінки ризиків і управління дає змогу підвищити фінансову стійкість і конкурентоспроможність підприємства

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф. Ф. Аудит: підруч. [для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів]. 2-е вид., перероб. та доп.–Житомир : Рута, 2002. 672 с.
2. Йовенко І. Проведення внутрішнього аудиту на підприємстві: важливі аспекти. *Аудитор України*. 2016. №4 (233).С.30-35.
3. Кожушко О. В. Калінкін Д. В. Оцінка стану внутрішнього аудиту бюджетної установи. *Проблеми економіки*. 2014. № 3. С. 234—239.
4. Коблянська К.Ю., Бобошко В.С. Організація внутрішнього аудиту на підприємстві. *Облік і фінанси АПК: бухгалтерський портал*. 2021.
5. Пономарьова Н.А., Лоїк О.І. Внутрішній аудит: сутність та значення у діяльності суб'єктів господарювання. *«Молодий вчений»*, № 6 (33) 2016. С.85-88.

ДЛЯ НОТАТОК
